

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-8Sd/88/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1016201149
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Malichová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1016201149.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Blankou Malichovou, v právnej veci navrhovateľky: T. O. (predtým N. N.), nar. XX.XX.XXXX, bytom Na N. XX/B, XXX XX Z., zastúpená Advokátska kancelária Jakubčová a partneri, s.r.o., so sídlom Rajska 7, 811 08 Bratislava proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta č. 8, 10, Bratislava, o neprávom vyplatený vdovský dôchodok, na odvolanie navrhovateľky proti rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13. marca 2015, takto

rozhodol:

Rozhodnutie odporkyne zo dňa 13. marca 2015 číslo XXX XXX XXXXX p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke n e p r i z n á v a právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 13.03.2015, právne odôvodneným ustanovením § 236 ods. 1 písm. a/ a b/, zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z., § 227 ods. 3 druhá veta zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z., ustanovením § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. (ďalej aj „ZSP“), ustanovením § 46 ods. 1, 2, 7 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej aj „ZSZ“) odporkyňa zaviazala navrhovateľku do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 14.862,84 eur. V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázala na vyplácanie vdovského dôchodku odporkyni za obdobie od 02.01.2010 do 31.12.2010 v sume 235,40 eur mesačne, od 01.01.2011 do 31.12.2011 v sume 239,70 eur mesačne, od 01.01.2012 do 31.12.2012 v sume 247,70 eur mesačne, od 01.01.2013 do 31.12.2013 v sume 255 eur mesačne a od 01.01.2014 do 01.01.2015 v sume 260,70 eur mesačne, v celkovej sume 14 862,84 eur, napriek tomu, že navrhovateľke nepatriel. Uviedla, že navrhovateľka dňa 12.12.2009 uzatvorila manželstvo, čo ale odporkyni neohlásila. Túto skutočnosť jej dňa 23.10.2014 oznámil manžel navrhovateľky a súčasne bola potvrdená aj matričným úradom v Seredi. Rozhodnutím zo dňa 10.11.2014 bola počnúc dňom 02.01.2015, navrhovateľke výplata vdovského dôchodku zastavená.

2. Navrhovateľka v písomnom podaní zo dňa 27.03.2016, označenom ako „Odpoveď na Váš list zo dňa 16.01.2016,“ namietala, že podaniami zo dňa 12.02.2010, 19.07.2010 a 15.12.2010 odporkyni oznamovala, že dňa 12.12.2009 uzavrela manželstvo a z toho dôvodu žiadala o pozastavenie vyplácania vdovského dôchodku. Podaním zo dňa 27.03.2016 navrhovateľka poukazovala na to, že svoju povinnosť podľa § 227 ods. 3 ZSP si splnila nie jedenkrát ale trikrát, o čom založila kópie listov a podacích lístkov. Namietala postup odporkyne žiadajúcej vrátenie finančnej čiastky, pretože chybu nespravila ona, ale odporkyňa a v ďalšom opisovala neetické správanie svojho manžela (oznamovateľa) ako aj postupy a spôsoby Sociálnej poisťovne. Toto podanie navrhovateľky predložila odporkyňa súdu ako podané odvolanie.

3. Vo vyjadrení zo dňa 23.06.2016 odporkyňa žiadala napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť, pričom poukázala na rozhodnutie č. 745 909 6447 zo dňa 08.07.2002, ktorým podľa ust. § 45 a § 49 zákona č. 100/1988 Zb. priznala navrhovateľke od 18.04.2002 vdovský a sirotsky dôchodok. V poučení tohto rozhodnutia uviedla, že oprávnený alebo iný príjemca dávky je povinný v lehote do 8 dní písomne ohlásiť zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu. Navrhovateľka dňa 12.12.2009 uzatvorila manželstvo a informáciu o tom, odporkyňa až dňa 23.10.2014 oznámil manžel navrhovateľky. K argumentácií a dôkazným prostriedkom navrhovateľky, že už v roku 2010 hlásila uzatvorenie nového manželstva, odporkyňa poukázala na to, že navrhovateľka vo svojich podaniach neuviedla žiadne identifikačné údaje a vdovský dôchodok naďalej prijímala, čím spôsobila vyplatenie dávky neprávom. Poukázala aj na to, že pri preverovaní oznámení doručených navrhovateľkou zistila, že záznamy z roku 2010 sa už v jej organizačnej zložke nenachádzajú.

4. Dňa 14.03.2018 doručila navrhovateľka súdu podanie označené ako „Žiadosť o vzatie návrhu späť“, v odôvodnení ktorého uviedla, že žiaden návrh voči odporkyňa na súd nepodávala, poprela tvrdenie odporkyne o nesplnení si oznamovacej povinnosti v súvislosti so zmenou jej stavu a žiadala o vzatie jej návrhu späť preto, aby si odporkyňa svoje pochybenie uvedomila. Na základe výzvy súdu zo dňa 14.03.2018, ktorou žiadal navrhovateľku o vyjadrenie, či na požiadavke späťvzatia návrhu zotrváva, alebo žiada o preskúmanie predloženej veci v zmysle príslušných zákonných ustanovení, navrhovateľka podaním doručeným súdu dňa 28.03.2016 opakovane poukázala na splnenie si svojej oznamovacej povinnosti a to hneď po doručení opraveného sobášneho listu, opakovane namietala postupy a spôsoby riešení problémov odporkyňou, pričom poukázala aj na to, že od novembra 2015 jej opäť vznikol nárok na vyplácanie vdovského dôchodku a napriek tomu jej zo strany odporkyne nebol vyplatený ešte ani cent. Súd žiadala o spravodlivé posudzovanie a rozhodovanie, nakoľko zákony platia pre všetkých rovnako.

5. V doplňujúcom vyjadrení zo dňa 05.03.2018 odporkyňa na šetrenie k oznámeniam navrhovateľky zo dňa 12.02.2010, 19.07.2010 a 15.12.2010 konštatovala, že doručenie týchto oznámení sa jej z archivácie pošty len 5 rokov nepodarilo zistiť, záznamy o doručení týchto zásielok sa v ASSR z roku 2010 nenašli a Slovenská pošta na jej žiadosť o došetrenie uvedených zásielok nereagovala.

6. Na výzvu súdu zo dňa 14.03.2018, k jej podaniu zo dňa 11.03.2018 reagovala navrhovateľka podaním doručeným súdu dňa 28.03.2018, v ktorom opakovane zdôraznila, že svoju oznamovaciu povinnosť voči odporkyňa si splnila ihneď po doručení opraveného sobášneho listu, dňa 12.02.2010, 19.07.2010 a 15.12.2010 a tá naopak nebola zo strany odporkyne akceptovaná. V ďalšom poukázala na praktiky odporkyne, na to, že od novembra 2015 jej nárok na vdovský dôchodok vznikol opäť a do marca 2018 jej nebol vyplatený ani cent.

7. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd“) ako vecne a miestne príslušný (§ 244, § 246 ods. 1 a § 246a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej aj „O.s.p.“) preskúmal vec postupom podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. v rozsahu a medziach dôvodov odvolania, keďže sa nejednalo o vec, v ktorej by k vybaveniu opraveného prostriedku došlo spôsobom uvedeným v ust. § 250f, nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom sa oboznámil s pripojenými listinnými dôkazmi, vypočul právnu zástupkyňu navrhovateľky, odporkyňu a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne je potrebné ako vecne správne potvrdiť (ust. § 250q ods. 3 O.s.p.).

8. Podľa § 491 ods. 1 Správneho súdneho poriadku č. 162/2015 Z.z. (ďalej aj „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 491 ods. 2 druhá veta Správneho súdneho poriadku, ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

10. Podľa § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

11. Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

12. Podľa § 269 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ak bol starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok, invalidný dôchodok, vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok alebo sirotsky dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa upravený do 31. decembra 2003 z dôvodu jediného zdroja príjmu poberateľa dôchodku, tento dôchodok sa vypláca po 31. decembri 2003 za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, a to v sume, v akej patril k 31. decembru 2003. Zvýšenie dôchodku podľa § 82 patrí k sume dôchodku pred jeho úpravou z dôvodu jediného zdroja príjmu.

13. Podľa § 46 ods. 1, 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, vdova má nárok na vdovský dôchodok po dobu jedného roka od smrti manžela. Vdova má nárok na vdovský dôchodok, ak

a/ je invalidná

b/ stará sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa

c/ vychovala aspoň 3 deti

d/ dosiahla vek 45 rokov a vychovala dve deti

e/ dosiahla vek 50 rokov alebo

f/ dosiahla vek aspoň 40 rokov ku dňu smrti manžela, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie za okolností uvedených v § 19 ods. 1, alebo ktorý zomrel pri výkone služby v ozbrojených silách.

14. Podľa § 46 ods. 7 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení nárok na vdovský dôchodok zaniká vydajom.

15. Podľa § 74 ods. 5 písm. a/ zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, nárok na vdovský dôchodok zaniká uzatvorením manželstva.

16. Podľa § 227 ods. 3 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zák.č. 555/2007 Z.z., poistenec je povinný príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na dávku, trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu. Prijemca dávky je povinný do ôsmich dní oznámiť príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu. Ak bol poistenec alebo príjemca dávky písomne vyzvaný príslušnou organizačnou zložkou Sociálnej poisťovne, aby preukázal tieto skutočnosti, je povinný výzve vyhovieť v lehote do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak organizačná zložka Sociálnej poisťovne neurčila inú lehotu.

17. Podľa § 236 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak

a/ nesplnil povinnosť uloženú týmto zákonom,

b/ prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila

c/ vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

18. Podľa § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

19. Podľa ods. 2. cit. ust. rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v celom rozsahu.

20. Podľa ods. 4 cit. ust. v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

21. Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

22. Z ust. § 195 ods. 1 a 2 ZSP vyplýva organizačnej zložke Sociálnej poisťovne povinnosť postupovať pred vydaním rozhodnutia tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci a na ten účel má obstaráť potrebné podklady na rozhodnutie. Podklady sú najmä návrhy, podania a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

23. Súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým, jeho úlohou pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy O.s.p. upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 250i a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či si správny orgán príslušný na konanie zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ktorými navrhovateľ namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu, či uvedené procesné pochybenie je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.). Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

24. Zákon o sociálnom poistení stanovuje subjektom, zúčastneným na sociálnom poistení, viaceré povinnosti, ktorými majú byť dosiahnuté jeho ciele a úlohy. Zákon povinnosti v rámci systému sociálneho poistenia nielen ukladá, ale ak určitý subjekt svoje povinnosti neplní alebo porušuje, ich dodržiavanie aj primerane vynucuje. Jedným z ustanovení slúžiacich tomuto účelu je aj ust. § 236 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z..

25. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 13.03.2015, ktorým odporkyňa uložila navrhovateľke povinnosť vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 14.862,84 eur a spornou medzi účastníkmi je otázka týkajúca sa aplikácie ust. § 227 ods. 3 veta druhá v spojení s ust. § 236 ods. 1 písm. a/, b/ zák. č. 461/2003 Z. z., na základe ktorého správny orgán rozhodol o povinnosti vrátiť dávku vdovského dôchodku, neprávom vyplácanú v dobe od 20. januára 2010 do 01. januára 2015. Dôvodom zániku nároku navrhovateľky na vdovský dôchodok, vyplývajúcim z obsahu administratívneho spisu i samotného rozhodnutia odporkyne, je uzatvorenie nového manželstva dňa 12.12.2009, ktorú skutočnosť navrhovateľka v lehote do 8 dní odporkyni neoznámila. Uzavretie manželstva oznámil dňa 23.10.2014 vtedajší manžel navrhovateľky, W. N..

26. Základnou metódou výkladu a uplatnenia všeobecne záväzného právneho predpisu v materiálnom právnom štáte je metóda doslovného výkladu. Až tam a vtedy, kde a keď doslovným výkladom nemožno jednoznačne identifikovať subjekt, obsah alebo objekt právnej normy, sa v materiálnom právnom štáte možno odkloniť od doslovného výkladu a nejasnosť právnej úpravy odstraňovať prostredníctvom inej metódy výkladu.“ (Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Bratislava: C.H.Beck, 2015.s.131, 133). Právne normy odvetvia sociálneho práva upravené (aj) v zákone č. 461/2013 Z.z. sa vyznačujú kogentným charakterom, ktorý vo všeobecnosti neumožňuje zmierniť ich aplikačnú tvrdosť v individuálnom prípade. Princíp spravodlivosti je potrebné vykladať aj v kontexte ďalšieho znaku napĺňajúceho podstatu materiálneho chápania právneho štátu - princípu právnej istoty (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR).

27. V zmysle druhej hlavy zák.č. 461/2003 Z.z., slovným spojením „prijímal dávku alebo jej časť“ (§ 236 ods. 1 písm. b/ ZSP) je vymedzený sankčný zmysel právnej zodpovednosti v sociálnom poistení, ktorým zákonodarca nepochybne sledoval možnosť postihu úmyselného konania príjemcu dávky. Z gramatického výkladu slova „prijímal“ vyplýva, že vedomosť o neoprávnenom poberaní dávky nemusí na strane príjemcu existovať len v čase jej súčasného prijímania, ale za účelom vyjadrenia jednorazového, ako aj pravidelného poberania dávky, odzrkadľuje aj minulý čas.

28. Príjemcovi dávky možno uložiť povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú dávku (alebo jej časť) len v troch prípadoch, a to ak nespĺnil povinnosť uloženú týmto zákonom, prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila a ak vedome spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila. Z právnej vety rozsudku Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č.k. 3Ads/35/2010-54 zo dňa 26.05.2010 vyplýva, že „pre vznik zodpovednosti za preplatok musí byť naplnená aspoň jedna z uvedených skutkových podstát.“ Pri prvej (nesplnenie uloženej povinnosti) je daná objektívna zodpovednosť a zavinenie sa v tomto prípade neskúma (rozsudok NSS ČR č. k. 4Ads/58/2013-22 zo dňa 02.08.2013). Ďalšie dve (vedomé prijatie dávky vo vyššej čiastke, iné vedomé spôsobenie vzniku preplatku) sú už však založené na princípe subjektívnej zodpovednosti (rozsudok NSS ČR sp. zn. 9Ads/251/2015 zo dňa 15.09.2016). Vyvinenie sa z prijímania neprávom vyplatennej dávky ZSP nepozná, resp. takéto ustanovenia neobsahuje.

29. Správny súd z administratívneho spisu zistil, že navrhovateľka si žiadosťou doručenou odporkyni dňa 16.05.2002 uplatnila od 18.04.2002 nárok na vdovský a sirotský dôchodok, ktorý jej bol priznaný rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 08.07.2002. Dňa 12.12.2009 uzatvorila nové manželstvo. Odporkyňa po zistení tejto skutočnosti, rozhodnutím zo dňa 10.11.2014 zastavila navrhovateľke výplatu vdovského dôchodku od 02.01.2015 a rozhodnutím zo dňa 13.03.2015 ju zaviazala vrátiť neprávom vyplatený dôchodok v sume 14.862,84 eur.

30. Obrana navrhovateľky spočívala v pokuse o prenesenie zodpovednosti za neoprávnené prijímanie vdovského dôchodku a jeho vyplácanie na odporkyňu. Ako dôkaz o splnení svojej oznamovacej povinnosti doručila fotokópie podacích lístkov zo dňa 12.02.2010, 19.07.2010 a 15.12.2010, ktorými osvedčovala doručenie oznámení o uzavretí manželstva, v ktorých oznamovala uzavretie nového manželstva a žiadala o pozastavenie vyplácania vdovského dôchodku. Tento dôkaz súd nepovažuje za vierohodný, pre jeho nespôsobilosť preukázať, že predmetné zásielky skutočne obsahovali deklarované oznámenie, naviac ak kolónka odosielateľa na podacích lístkoch je vyplnená menom T. N. a nie N., prípadne oboma priezviskami.

31. Dobromyseľnosť navrhovateľky prijímať jej nepatriace dávky spochybňuje už len vyššie uvedené konanie ako aj jej argumentácia počas celého konania, s odvolávaním sa na splnenie si svojej oznamovacej povinnosti nie jedenkrát, ale trikrát. Jej konanie nie je potom možné označiť za nedbanlivostné, ale priamy úmysel prijímať jej nepatriace dávky. Ak navrhovateľka, ako sama deklaruje, poznala svoju povinnosť ohlásenia uzavretia manželstva do osem dní od jeho uzavretia odporkyni, súčasne tým priznala vedomosť o tom, že dávka jej od toho momentu nepatrila a nepoberala ju v dobrej viere, ale úmyselne porušovala zákon. Neprijímanie, resp. spätné poukázanie poskytovanej dávky vdovského dôchodku odporkyni, bolo rovnako jej povinnosťou, ako splnenie oznamovacej povinnosti.

32. Existenciu úmyslu splniť si oznamovaciu povinnosť významným spôsobom spochybňuje napr. výzva navrhovateľky zo dňa 01.08.2012 (ktorú neprevzala) a ďalšia výzva zo dňa 04.09.2013 o oznámenie, resp. predloženie úradne overeného dokladu o jej správnom priezvisku, a to na základe doručeného exekučného príkazu, v ktorom je uvedené meno T. N., pričom v záznamoch odporkyne je evidovaná pod priezviskom N.. Na túto výzvu navrhovateľka reagovala podaním doručeným odporkyni dňa 20.09.2013, v ktorom zaslala osvedčené fotokópie vodičského preukazu a pasu na meno T. N., opatrené otlakami notárskej pečiatky zo dňa 17.09.2013, osvedčujúcimi doslovnú zhodu s úplným prvopisom oboch dokladov, obsahujúcich meno T. N. a s vysvetlením: „Dobrý deň, nakoľko som dlhšiu dobu v zahraničí, disponujem iba týmito dokladmi. Exekúcia, ktorá Vám prišla, je ohľadom nebytových priestorov, ktoré som mala s obchodným partnerom. Zrejme tam vznikol tento problém.“

33. Pod menom T. N., žiadala navrhovateľka listom zo dňa 11.11.2014 odporkyňu o zasielanie vdovského a sirotského dôchodku na účet jej syna. V prílohe doručila vypísanú žiadosť o poukazovanie dôchodkových dávok, v ktorej do údajov priezvisko, meno, titul dôchodcu, uviedla „N. T.“.

34. Ako „T. N.“ sa navrhovateľka označila, napr. v liste zo dňa 14.12.2011, ktorý zaslala odporkyni ako vyjadrenie k jej oznámeniu o predpísanej dlžnej sume.

35. Administratívny spis obsahuje aj také listinné dôkazy, ako výpis zo živnostenského registra Okresného úradu Bratislava, č. živnostenského registra : 110 - 160563, kde pod obchodným menom je uvedená T. N., avšak do 13.01.2015 T. N..

36. Interpretáciou všetkých troch skutkových podstatí ust. § 236 zák.č. 41/2003 Z.z. možno dôjsť k záveru, že navrhovateľka naplnila obsah všetkých troch. Ak by súd aj vzal do úvahy obranu navrhovateľky, že podaniami zo dňa 12.02.2010, 19.07.2010 a 15.12.2010 oznamovala uzavretie nového manželstva a teda, že povinnosť uloženú jej ods. 3 ust. § 227 ZSP si splnila, hoci nie v zákonom určenej osemdňovej lehote, navrhovateľka sama svojím konaním, resp. ďalšou korešpondenciou poprela pravdivosť, resp. dobromyseľnosť jej konania, nakoľko vyššie uvedené listinné dôkazy samy o sebe popierajú jej dôveryhodnosť a pravdivosť tvrdení o preukázaní zmien v jej stave. Z uvedeného teda vyplýva, že navrhovateľka si bola vedomá povinnosti splnenia svojej oznamovacej povinnosti a z nej prameniaceho následku nemožnosti prijímania dávok vdovského dôchodku, nakoľko o jeho pozastavenie v listoch zo dňa 12.02.2010, 19.07.2010 a 15.12.2010 sama žiadala. Tieto ale napriek tomu prijímala a prijala, a to za obdobie od 01.01.2010 do 01.01.2015, celkovo v sume 14.862,84 eur.

37. Kasačný súd rozhodnutím sp.zn. 7So/20/2018 zo dňa 21.08.2019 rozsudok tunajšieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Správny súd vytkol, že: „nevenoval veci dostatočnú pozornosť, keď náležite neskúmal, či list navrhovateľky z 27. marca 2016, adresovaný Sociálnej poisťovni, ústredie, označený ako „odpoveď na Váš list zo 16. januára 2016“ a Sociálnej poisťovni, ústredie doručený dňa X7.04.2016 spĺňa zákonné podmienky opravného prostriedku proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 13. marca 2015 a následne, pokiaľ by mal preukázané, že uvedeným listom navrhovateľka podáva opravný prostriedok proti uvedenému rozhodnutiu odporkyne zo dňa 13. marca 2015 neskúmal, či navrhovateľka podala opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu v zákonnej lehote. Skutkové zistenia podmieňujúce preukázanie vôle navrhovateľky vyjadrenej v jej liste z 27. marca 2016, adresovaného Sociálnej poisťovni, ústredie a označeného ako „odpoveď na Váš list zo 16. januára 2016“ a súčasne preukázanie, či navrhovateľka podala opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu v zákonnej lehote, sú súčasťou administratívneho spisu, ktorý si súd prvého stupňa nevyžiadal.“

38. K tomuto názoru kasačného súdu správny súd uvádza, že bez pripojeného administratívneho spisu by nemal prístup k listinným dôkazom, na ktoré sa v odôvodnení svojho rozhodnutia odvolával.

39. Správny súd uznesením zo dňa 16.01.2020 vyzval navrhovateľku na odstránenie väd podania, na ktoré reagovala listom doručeným súdu dňa 18.02.2020. Z jeho obsahu a aj z predchádzajúcej korešpondencie zo strany navrhovateľky je zrejmé nepochopenie jej procesného postavenia v spore, a to aj z jej reakcie na vdovský dôchodok, nárok na ktorý jej mal vzniknúť dňa 17.11.2015. Navyše v poslednej vete (posledný odsek) podania označeného ako „odpoveď na Váš list zo 16. januára 2016,“ navrhovateľka uviedla: „Pokiaľ aj na základe vyššie uvedených skutočností budete odo mňa požadovať vrátenie finančnej čiastky, budem nútená pristúpiť riešiť rozhodnutie sociálnej poisťovne iným spôsobom a na iných miestach.“

40. V podaní, ktoré navrhovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne doručila súdu dňa 29.11.2021, žiadala konanie zastaviť s argumentáciou, že žalobu nepodala, a z jej podania si odporkyňa vydedukovala, že ide podanie opravného prostriedku. Svoju argumentáciu podložila rozhodnutím R 62/1998, v zmysle ktorého: „podľa ust. § 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku aktívne legitimovanou na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Žiaden subjekt nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech inej osoby.“

41. Podľa § 219 ods. 1 - 4 ZSP, proti rozhodnutiu ústredia podľa § 179 ods. 1 písm. a/ prvého bodu až tretieho bodu možno podať opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje súd podľa osobitného predpisu. Opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje súd, môže účastník konania, ktorý podal opravný prostriedok, vziať späť bez súhlasu súdu, ak ústredie novým rozhodnutím opravnému prostriedku v celom rozsahu vyhovie. Ak ústredie opravnému prostriedku v celom rozsahu nevyhovie, predloží opravný prostriedok spolu so svojím vyjadrením a spisovým materiálom súdu najneskôr do 60 dní odo dňa doručenia opravného prostriedku. Ak účastník konania pred uplynutím lehoty na podanie opravného prostriedku požiada o oznámenie podkladov, na ktorých základe ústredie rozhodovalo, začína plynúť nová lehota na podanie opravného prostriedku odo dňa, keď sa tieto podklady doručili účastníkovi konania.

42. K ďalším námietkam prezentovaným v tomto vyjadrení súd odkazuje na uznesenie NS SR sp.zn. 7 Ssk/75/2021 zo dňa 15.12.2021, podľa ktorého : „správny súd opomenul skutočnosť, že správna žaloba, v ktorej je žalovaným Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, je podľa § 199 ods. 1 písm. c/ SSP správnu žalobou v sociálnych veciach. Správna žaloba v sociálnych veciach má špeciálnu úpravu vymedzenú § 199 až § 205 SSP, ktoré obsahujú rozdielnú úpravu v porovnaní so všeobecnou správnu žalobou. Kasačný súd upriamuje pozornosť na to, že v prípade správnych žalôb v sociálnych veciach nie je povinnosť zastúpenia žalobcu v zmysle § 200 SSP, túto skutočnosť správny súd opomenul a nad rámec poučoval žalobkyňu o povinnosti povinného zastúpenia advokátom pred správnym súdom. Zároveň správnu žalobu je v takýchto prípadoch potrebné posudzovať neformálne a správny súd nie je tiež viazaný žalobnými bodmi. Správna žaloba v sociálnych veciach oproti všeobecnej správnej žalobe má iné náležitosti, preto aj v tomto prípade zvolený postup správneho súdu nebol správny. Žalobkyňa ako fyzická osoba v zmysle § 202 SSP vôbec nie je povinná uvádzať v žalobe žalobné body, pritom správny súd ju naopak vyzýval, aby žalobné body uviedla. V danom prípade správny súd podanie odmietol preto, že žalobkyňa neodstránila vady podania, bez ktorých nebolo možné vec prejednať, a preto takéto odmietnutie správneho súdu len z týchto dôvodov nebolo správne.“

43. Záverom navrhovateľka žiadala konanie zastaviť a priznať jej právo a náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Podaním doručeným súdu dňa 25.02.2022 vzniesla námietku premlčania za obdobie od 02.01.2010 do 31.12.2012 v sume 8.673,60 eur. Na pojednávaní súdu dňa 09.03.2022 a ani dňa 06.04.2022 na späťvzati netrvala, naopak žiadala vyhovieť námietke premlčania.

44. K vznesenej námietke premlčania nároku, súd poukazuje na znenie odseku 3 ust. § 236 ZSP, podľa ktorého právo na vrátenie dávky poskytnutej neprávom alebo v nesprávnej sume sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď Sociálna poisťovňa túto skutočnosť zistila, najneskôr uplynutím desiatich rokov odo dňa, za ktorý sa dávka vyplatila. Tieto lehoty neplynú počas konania o opravnom prostriedku, počas výkonu rozhodnutia alebo ak sa na úhradu preplatku vykonávajú zrážky z dávky.

45. Na vznesenú námietku súd neprihliadol, nakoľko k bezdôvodnému poberaniu dávok zo strany navrhovateľky došlo práve jej zavineným konaním a poskytovaním klamlivých a zavádzajúcich informácií na konkrétne konanie a dopyty odporkyne, čo vyplýva z vyššie uvedeného odôvodnenia a jej vedomosť o tom, že odo dňa uzavretia manželstva jej nárok na dávku zanikol, je nespochybniteľná.

46. Z uvedenej argumentácie súd uzavrel, že povinnosť navrhovateľky neprávom prijatú sumu vrátiť je jednoznačná a rozhodnutie odporkyne zo dňa 13.03.2015 je vecne i právne správne, a preto ho podľa § 250q ods. 3 O.s.p. potvrdil.

47. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 250l ods. 2 v spojení s ustanovením §250k ods. 1 O.s.p., a keďže navrhovateľka v konaní úspech nemala, právo na náhradu trov konania jej nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní, odo dňa jeho doručenia, cestou podpísaného súdu na Najvyšší súd SR, v dvoch vyhotoveniach.

Odvolanie je možné podať len z dôvodov uvedených v ustanoveniach § 205 ods. 2 O.s.p.. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje,

v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie, alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.